

جستجوی پیشرفته در پایگاههای اطلاعات

تهیه کننده:

نفیسه رحمانی خواجوئی
کتابخانه دانشکده علوم توانبخشی
شهریور ۱۳۹۸

مقدمه:

- مهارت در جستجوی اطلاعات علمی، لازمه کار هر محقق دانشگاهی است.
- تقریباً همه کاربران، توانایی بازیابی میلیونها رکورد با استفاده از ابزارهای کاوش را دارند.
- می دانیم، بازیابی حجم انبوهی از اطلاعات، به تنهایی ملاک موفقیت نیست.
- حجم اطلاعات بازیابی شده، رابطه معکوسی با زمان مفید پژوهشگران دارد.
- هدف در هنگام بازیابی اطلاعات، یافتن مرتبط ترین و مفیدترین نتایج است.

لزوم تقویت مهارت‌های اطلاعاتی در کاربر:

- ▶ • تغییر در جستجوی کاربر
- ▶ • تغییر در روند نیاز اطلاعاتی کاربر
- ▶ • افزایش تعداد راه‌های دستیابی به اطلاعات علمی
- ▶ • تقویت نقش آموزشی و پژوهشی کاربر
- ▶ • باز شدن راه ورود کاربر به حیطه های عملی

Database search skills

مراحل سرچ در Database

1. سوال یا موضوع
2. انتخاب دیتابیس
3. جستجوی کلیدواژه های موضوع
4. محدود کردن جستجو
5. در آخر: نگاه به نتایج جستجو و انتخاب

انواع منابع اطلاعاتی:

- ☐ Books
- ☐ Journals
- ☐ Images
- ☐ Standards
- ☐ Patents
- ☐ Drug Informations
- ☐ Patient Education
- ☐ Medical Protocols
- ☐ Directories
- ☐ Encyclopedia
- ☐ Meeting abstracts
- ☐ Conference Proceedings
- ☐ Dissertations & Theses
- ☐ Interactive Skills
- ☐ Procedures
- ☐ Care knowledge & Consults

نمایه نامه های موضوعی Indexing databases

- اعتبار علمی زیاد
- شناسایی انواع مختلف اطلاعات علمی
- فعالیت در یک یا چند حوزه موضوعی خاص
- تحت پوشش قرار دادن تعداد زیادی از ناشرین
- قابل جستجو در یک بستر متمرکز

Pubmed (www.pubmed.com)

Scopus (www.Scopus.com)

ISI (<http://www.webofknowledge.com>)

SID (www.sid.ir)

مجموعه های الکترونیکی **electronic Collections**

- مربوط به یک ناشر خاص هستند

- در صورت اشتراک، متن کامل منابع موجود در خود را ارائه می دهند

- تعداد کمتری از منابع را شامل می شوند

- هر یک از مجموعه های الکترونیکی محیط اختصاصی خود را دارند

Proquest

Ovid

FullText DataBase

- دسترسی به متن کامل مقالات را فراهم می کنند
- در اغلب موارد مربوط به یک یا چند ناشر خاص و معتبر می شوند
- بنا به ماهیت خود، نمی توانند منبع غنی از انتشارات مربوط به یک موضوع خاص باشند
- *Science Direct* (only Elsevier publications)
- *Wiley InterScience* (only Blackwell/Wiley publications)
- *SpringerLink* (only Springer/Kluwer publications)

بانک اطلاعاتی کتابشناسی Bibliographic Database

- سوابق کتابشناختی را نشان می دهد

- شامل توضیحات موضوعی بسیار غنی در قالب کلمات کلیدی و اصطلاحات موضوعی است

- Library of congress catalogue (www.loc.gov)
- World Cat (www.worldcat.org)

Citation Database (index)

- از گروه پایگاههای ارجاعی کتابشناختی هستند

- یکی از انواع پایگاههای Indexing database ها محسوب می شوند

- اطلاعات کتابشناختی + روابط استنادی بین منابع موجود در خود را
نشان می دهند

پایگاه Scopus یکی از انواع اصلی پایگاههای استنادی است

جستجوی خود را چگونه
آغاز کنیم؟

مراحل انجام جستجو به صورت مفصل:

- 1 - تعیین موضوع مورد جستجو
- 2 - انتخاب پایگاه اطلاعاتی
- 3 - تعیین کلید واژه های اصلی
- 4 - تعیین کلیدواژه های مترادف
- 5 - انتخاب کلید واژه های کنترل شده
- 6 - ترکیب مفاهیم و طراحی استراتژی جستجو
- 7 - تعیین محدودیت ها و فیلتر های مورد نیاز
- 8 - انجام جستجو
- 9 - ارزیابی نتایج و در صورت نیاز بازبینی و تکرار جستجو
- 10 - استخراج اطلاعات

Define your search question

"سوال یا موضوع" در پژوهش چه تعریفی دارد؟؟؟

قبل از هر چیز لازم است سوال یا موضوع پژوهش تعیین شود

یعنی: قابل تفکیک باشد و اجزای آن مشخص و قابل جستجو

مراحل انجام جستجو:

1. تعیین موضوع یا سوال مورد جستجو

• اجزاء یک موضوع:

موضوع اصلی ، جمعیت مورد مطالعه، سال مورد
بررسی ، تاثیر عوامل دیگر ، تاثیر موضوع بر سایر
یافته‌ها

مراحل انجام جستجو:

2- انتخاب پایگاه اطلاعاتی

• انواع پایگاه ها:

- راهنماهای موضوعی
- نمایه نامه های موضوعی
- پایگاههای اطلاعات کتابشناختی (فهرست کتابخانه ها)
- وب سایتهای انجمن ها و موسسات مرتبط
- پایگاه های اطلاعاتی پایان نامه ها و استناداردها
- موتورهای جستجو
- پایگاههای تمام متن

مراحل انجام جستجو:

3- تعیین کلیدواژه های اصلی

مثال:

بررسی تاثیر روش یادگیری مبتنی بر روش حل مساله بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان رشته توانبخشی

کلیدواژه های اصلی :

Problem based learning
Academic Achievement
Rehabilitation Students

یادگیری مبتنی بر روش حل مساله
پیشرفت تحصیلی
دانشجویان توانبخشی

مراحل انجام جستجو:

4- تعیین کلید واژه های مترادف

چگونه کلید واژه های مترادف برای کلیدواژه های اصلی بیابیم؟

-دانش تخصصی محقق

-پایگاههای تخصصی

- سایر منابع مرجع

- سایر مقالات مرتبط با موضوع

- اصطلاحنامه ها

مراحل انجام جستجو:

4- تعیین کلید واژه های مترادف

مثال:

بررسی تاثیر روش یادگیری مبتنی بر روش حل مساله بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان رشته توانبخشی

کلیدواژه های مترادف: {یادگیری مبتنی بر روش حل مسائله}

-- حل مساله Problem solving

-- یادگیری Learning

-- روشهای یادگیری Learning Methods

-- روش حل مساله Problem solving Method

-- روش های آموزشی Educational methods

مراحل انجام جستجو:

4- تعیین کلید واژه های مترادف

مثال:

بررسی تاثیر روش یادگیری مبتنی بر روش حل مساله بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان رشته توانبخشی

کلیدواژه های مترادف: {پیشرفت تحصیلی}

-- استعداد تحصیلی Academic Achievement

-- پیشرفت Achievement

-- موفقیت Success

-- پیشرفت آموزشی Educational Achievement

مراحل انجام جستجو:

4- تعیین کلید واژه های مترادف

مثال:

بررسی تاثیر روش یادگیری مبتنی بر روش حل مساله بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان رشته توانبخشی

کلیدواژه های مترادف: {دانشجویان رشته توانبخشی}

-- دانشجویان توانبخشی RehabilitationStudents

-- دانشجویان Students

-- توانبخشی Rehabilitation

مراحل انجام جستجو:

5 - انتخاب کلیدواژه های کنترل شده

کلیدواژه های کنترل شده را از چه طریقی می توان بدست آورد؟

Medical Subject heading (Mesh)

• اصطلاحنامه پزشکی فارسی

قابل دسترس در سایت (irandoc.ac.ir)

مدیریت بحران
علوم کشاورزی

شیمی
ریاضیات

ارتقای بهداشت
جامعه شناسی

• اصطلاحنامه های علوم

علوم زمین
علوم زیستی

فنی و مهندسی
فیزیک

• اصطلاحنامه فرهنگی فارسی (کتاب)

مراحل انجام جستجو:

5 - انتخاب کلیدواژه های کنترل شده

اصطلاحنامه چیست؟

• تزاروس یا اصطلاحنامه، مجموعه اصطلاحات یک رشته است که میان آنها روابط معنایی برقرار شده و توانایی آن را دارد که موضوع آن رشته را با همه جنبه های اصلی و فرعی ارائه دهد و ابزار کنترل واژههاست به منظور برگرداندن زبان طبیعی مدارک به زبان مقید.

اهداف اصطلاحنامه ها:

- اصطلاحات استاندارد

- اصطلاحات مجاز

- ساختار زمینه معینی از دانش

- نظام ارجاعات میان اصطلاحات

استراژی های متداول جستجو

- جستجوی **بولی**
- جستجوی **مجاورتي**
- جستجوی **کوتاه سازی**
- جستجوی **تودرتو**
- جستجوی **جایگزینی**
- جستجوی **عبارتي**
- جستجوی **مبتنی بر فیلد یا میدانی**

انواع روشهای جستجو

■ جستجوی بولی Boolean Searching

OR

یعنی **اجتماع** دو مجموعه (برای توسعه تعداد رکوردها استفاده می شود)،
برای جستجوی کلمات **هم معنی** و کلمات با **املاء مشابه** از OR استفاده می شود

AND

یعنی **اشتراک** دو مجموعه (برای محدود کردن و جستجوی **دقیقتر** استفاده می شود)

NOT

یعنی **به غیر از**

ترکیب عملگرهای بولی

مثال: چارچوب ایجاد کتابخانه دیجیتال

- frame , framework چارچوب
- construction ، generation ، Establishment ایجاد
- digital library کتابخانه دیجیتال

ترکیب کلیدواژه ها

digital library AND (construction OR generation
OR development OR Establishment) AND (frame OR
framework)

انواع روشهای جستجو

Proximity Searching جستجوی مجاورتی

یافتن کلیدواژه ها در کنار یکدیگر (w , $NEAR/n$, PRE)

w

diabetes **$w/3$** hypertension

$NEAR/n$

Randomized **$NEAR/4$** trials

$PRE/2$

diabetes **$PRE/2$** hypertension

انواع روشهای جستجو

■ جستجوی مجاورتی Proximity Searching

در این دو کلید میانبر w , NEAR/n

- هرچقدر بعد از w و Near عدد بزرگتری قرار دهیم نتایج بیشتر خواهد شد
- ترتیب قرار گیری دو کلیدواژه در این روش در نظر گرفته نمی شود

در این کلید میانبر PRE

- با استفاده از این ترکیب، ترتیب قرار گیری دو کلید واژه مدنظر قرار می گیرد

انواع روشهای جستجو

■ جستجوی عبارتی Phrase Searching

- در این مدل **جستجو یک عبارت** در داخل **گیومه " "** وارد شده و **دقیقا عبارتی** که در داخل گیومه قرار میگیرد به همان شکل جستجو می شود.
- این مدل برای یافتن نتایج که **یک عبارت را عینا به شکل مورد نظر ما** در خود دارند استفاده می شود.

مثلا عنوان یک کتاب یا نام یک موسسه

مثال: **"digitallibrarycollection"**

digitallibrarycollection

نیاز سنجی مجموعه کتابخانه دیجیتال "نیاز سنجی مجموعه کتابخانه دیجیتال"

انواع روشهای جستجو

■ جستجوی عبارتی Phrase Searching

-- مزیت جستجوی عبارتی

- نتایج جستجو را کاهش می دهد
- نتایج بسیار مرتبط را بازیابی می کند

-- محدودیت جستجوی عبارتی

- اگر شکل صحیح عبارت را ندانید نمی توانید نتایج مرتبط را بازیابی کنید
- اگر نتایجی وجود داشته باشد که با عبارت مورد نظر شما کمی تفاوت داشته باشند بازیابی نمی شوند.

انواع روشهای جستجو

■ کوتاه سازی Truncation

جستجو با استفاده از اضافه کردن علامت * یا \$ به انتهای ریشه کلمات

Environ *

Gastr \$

Histor *

در این روش همه کلیدواژه هایی که با ریشه مورد نظر شروع می شوند مانند
History ، Historical ، Historian و بازیابی می شوند

انواع روشهای جستجو

Truncation

کوتاه سازی

مثال:

Lib*

Library, libraries , librarian,

Digit*

digital, Digits , digitalized,

Ortho*

orthopedic , orthopedics, orthodontics, orthogenetic,
orthostatic,

انواع روشهای جستجو

■ کوتاه سازی Truncation

-- مزیت کوتاه سازی

مزیت این عملگر این است که با یکبار جستجو، همه مشتقات یک ریشه را بازیابی خواهد کرد و حتی مواردی که از ذهن محقق دور افتاده باشد نیز یافته می شوند

-- محدودیت کوتاه سازی

تعداد نتایج بازیابی شده را بسیار افزایش خواهد داد و نتایج غیر مرتبط را به نتایج جستجو اضافه می کند

مکتب آزادیخواهی Liberalism آزادیخواه Liberal آزاد کردن Lib*=Liberation

انواع روشهای جستجو

■ جستجوی مبتنی بر فیلد یا میدانی FieldSearching

در این روش محل قرارگیری یک کلیدواژه در در فیلد مورد نظر مشخص می شود. بطور معمول در موتورهای جستجوی علمی، کلیدواژه می تواند در فیلدهای **عنوان**، **نویسنده**، **نام مجله**، **نام سازمان**، **موضوع**، **کلیدواژه**، **ناشر** و... جستجو شوند

مثال:

Title: Diabetes

Journal Title: librray

انواع روشهای جستجو

■ جستجوی تو در تو NestingSearch

نوعی از جستجوی پیشرفته که به کاربر اجازه می دهد همزمان چندین جستجوی انفرادی را در یک داخل پرانتز با هم ترکیب نموده و با استفاده از عملگرهای بین آنها نتایج مورد نظر را بازیابی کند.

مثال : فرمول جستجوی برنامه جهانی حفاظت از محیط زیست

(global OR international OR multinational OR worldwide)
AND (environment OR ecology) AND (protect* OR conserv*)

انواع روشهای جستجو

انواع روشهای جستجو

Symbol	Retrieve
*	Exp: medic* Exp: Orga*tion
\$	Exp: Colo\$r
?	فقط یک کاراکتر Exp: C?lour

از توجه شما متشکرم

GolSolan